

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Se li poznamo eden drugega?!

Z Goriškega.

Nikdo ne more odrekati, da je slovenski narod v zadnjih dveh desetletjih v svojem vsestranskem razvoju bolj napredoval nego katerikoli drug narod; posebno pa se ne da tajiti, da se je slovenski narod v zadnjih letih zavedel kot nepreziren ud avstrijske rodovine, da je natanko spoznal svojo nalogo do samega sebe. V duševnem oziru, hvala Bogu, napredujemo, da po številu mogočnejši narodi strmi in nas oprezno opazujejo, dobro vedoči, da je duševno izobraženje sila, ki ne pozna nobenega upora. Da tako duševno napredovanje ne more ostati brez nasledka v političnem oziru, da se ž njim drobijo železne sponke, vezajoče še vedno naš narod na tujčev podplat, kdo bi o tem dvomil?

Tudi pri nas se že nekoliko kažejo taki blagodarni nasledki; v marsikaterem uradu, v marsikateri šoli, sploh v mnogih ozirih se prikazujejo znamenja, da dozdanje delovanje našega naroda nij bilo zastoj, in če bi še tudi bilo mnogokje kaj boljšega želeči, če še tudi nij povsod vse, kakor bi treba bilo, pot našega narodnega vsestranskega razvitka smo si gotovo že odprli. Da pa tudi na tem svitlem potu ostanemo, da ne zabredemo na temna rakova pota, je najprej potrebno, da imamo v vseh ozirih vsi jedne in iste namere in da se pri skupnem delu vestno in v resnici prijateljsko podpiramo eden drugega. To velja za ves slovenski narod, za vse stanovce, za vse kraje, kjer Slovenci živé.

Če se kdo ujema z izraženimi mislimi, mora ga gotovo silno čudno ganiti vest, ki nam poroča o volitvi goriškega deželnega poslanca za tolminski okraj. Ta vest nam nam-

reč očitno priča, da tamošnji Slovenci ali nemajo skupnih namenov pri svojem postopanju in delovanju, ali če jih imajo in če se hočejo pri svojem skupnem delu podpirati vzajemno, da se morda dobro ne poznajo. Obče je znano, da je „Soča“, najvažnejše glasilo za goriške Slovence, v svojih zadnjih številkah priporočala za volitev deželnega poslanca c. kr. beležnika g. Ivančiča, rečem priporočala na podlagi jej došlih dopisov iz najbolj znamenitih in zanesljivih slovenskih krogov; znano je tudi, da se je goriško politično društvo „Sloga“ te zadeve poprijelo in kakor so časniki poročali, tudi gosp. Ivančiča kot narodnega kandidata proglasilo; znano je na dalje, da se je od imenovanih strani vse za proglašanje narodnega kandidata zgodilo, kar je treba bilo, in da se na primer v Gorici sploh niti mislilo nij, da bi še kak drug kandidat imel dovolj poguma se za omenjeno poslanstvo oglašiti. Volitev pa je pokazala, da so volilci si sami izbrali poslanca, o katerem se poprej v Gorici nij niti govorilo, če nij morda na njega merila neka temna opomba v številki „Soče“, kjer se je ta volitev najprej razpravljala. Posebno še moram omeniti, da je novi poslanec g. Devetak, o katerem se poprej skoro bi rekel nij besedica slišala, še jedenkrat toliko glasov dobil, kakor od vseh merodajnih strani nasvetovani kandidat g. Ivančič. Človek osupne, če kaj tacega sliši, Slovenec sramote in nevolje zarudi, če kaj tacega v lastnem taboru v dandanašnjih važnih časih zapazi. Marsikatero vprašanje bi se lahko gledé te prečudne prikazni oglasilo. Kako mora biti n. pr. delovanje političnega društva „Sloga“, o katerem se sploh redko kedaj kaj sliši, če ne kak „fiasko“ s kandidatom, kakor ga je že pred letom dnij s poslancem za Bovec, in še po-

prej s kandidatom za državni zbor imelo! Je-li delovanje tega političnega društva uspešno, je-li to društvo sploh obstanka vredno? Kake dopisnike mora na dalje imeti najvažnejše goriško glasilo „Soča“, ki s svojimi poročili nazore in mnenje slovenskega občinstva tako neodpustno pačijo! Dobro mi je znano, da sl. uredništvo nič ne more za to, če dopisniki stvari nevestno popisujejo ali pa prevračajo; vendar pomenljiva za celi narod je uže prikazen, da se nahajajo mej njimi tako ničevi dopisniki, ki so nesramni dovolj, da slovensko občinstvo s svojimi garjevimi poročili motijo. Te besede le veljajo za slučaj, če so dopisniki vedoma krivo poročali o mnenji volilcev in če sl. uredništvo „Soče“ nij morda iz kakih drugih pri volitvah ne nenavadnih vzrokov zametavalo poročil, ki bi bila mogla to stvar uže poprej razjasniti.

Naj je tako ali tako, treba bode gotovo, da se voditelji goriških Slovencev bolj dotikavajo priprostega naroda, da bodo vsaj vsekdar natanko vedeli njega mnenje o vsakej zadevi, goriški Slovenci pa da se spominajo izvrstne discipline, po kateri so kranjski Slovenci pri zadnjih državnih volitvah povsod tako sijajno zmagovali, da protivniki nijso dobili vkljub svojemu silnemu pritiskanju niti jednega glasu.

O novem goriškem poslanci g. Devetaku nečem danes nobene besedice ziniti; prilik bode gotovo imel dovolj, da odkrije svoje pravo lice. Pošteni Slovenci sodijo svoje može po njihovih dejanjih. Da bi mu bil vsekdar blagor našega naroda na srce!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 18. avgusta.

Potovanje cesarjevo skozi Tirolsko in Predaleško je končano; presvitli vladar

Listek.

S pota.

IX.

Tromsö, 1. avgusta.

Dopisnik, kateri se v Tromsöji tri dni bavi in na parobrod za vožnjo na Nordkap čaka, ne more in ne sme Laponcev pozabiti, torej jih tudi jaz ne bodem. Kdo se ne spomina šolskih let in čudnih povesti o Laponcih in laponskih severnih jelenih, o čudnih ljudeh in še čudnejših živalih? Čudnega Vam jaz ničesar ne bom pripovedoval, ker čudežev nobenih ne vidim, tudi v nobene ne verujem, temveč le o golej naravnej priprostosti, katera mi je pred očmi, nekoliko besed.

Prvi človek, katerega sem rano v jutro zapustivši parobrod pred Tromsöjskim grand-hotelom srečal, bil je čohast Lapon in za njim

je še čohastejša Laponka, menda njegova žena, se čohala ter mi nekakšno laponsko robo ponujala. Ta dvojica je bila v severno jelsko kožuho vino oblečena, ter nij imela ničesar bolj zanimljivega na sebi nego svojo telesno grdobo. Laponci in Laponke so eksemplarno grdi ljudje; pa njihova grdoba se ne izraža samo v obrazi, temveč na celem telesu in v vsakterem gibanju. Nesnažni so tako, da se človek boji jih dotikati ali kakšno robo od njih kupiti.

V mesto Tromsö po leti, posebno ob nedeljah, mnogo Laponov zahaja, ker v bližnjem Tromsdalu živi s svojimi jeleni na poletnej paši kakšnih sedem rodbin, katere čez leto iz švedskega Karesuando sem dohajajo. Laponske „brloge“ v Tromsdalu si vsi tujci iz Tromsöja ogledavat hodijo, tega pota tudi jaz nijsem opustil, akopram tam skoro ničesar mi novega našel nijsem. Bivališča Laponcev so primerna grdobi in nesnagi prebivalcev; neko-

liko kolov v zemljo zabitih ter z važami obloženih, to je laponsko stanovanje, znotraj imajo nekoliko jelenovih kož, ki nijso obdelane, torej smrdé, ter drugo umazano robo okolo ognjišča, katero je v sredi te krtine. Kadar tujci dojdejo, zgonijo nekoliko stotin svojih jelenov v zagraje, kjer kažejo, kako jih lové in doje, ponujajo mleko za piti — vendar dober želodec mora imeti, kdor ga pije, gabiti se mu tudi ničesar ne sme.

Po filologičnih in etnologičnih preiskavah so Laponci Fincem in Magjarem soroden narod, njihov jezik je finskemu najbolj podoben. Po jeziku, katerega jaz ne poznam, nobene sodbe o narodnosti teh narodov nijmam, vendar, kar se fiziologične in posebno fiziognomične strani tiče, to morem reči, da se neka sličnost in sorodnost nahaja, katero psiholog gotovo tudi najde.

Magjari so pod drugim nebom in pome-

vrnil se je veselim srcem nazaj, preverjen o zvestobi in udanosti svojih tirolskih podanikov, s trdnim prepričanjem, da je ljudstvo tirolsko pripravljeno za vladarjevo hišo dati imenje in življenje. Povsod sprejemali so ga navdušeno, sijajno in spoštljivo. Umeje se, da našim lažiliberalcem to nij po godu, oni trdijo, da hote Tirolci si iz tega potovanja kovati političen kapital ministerstvu Taaffejevemu na korist. Take in jednake bedaste opazke delajo! Čemu kovati političen kapital za ministerstvo Taaffejevo? To ministerstvo ima voljo narode avstrijske pomiriti, dati vsem jednake pravice, jednaka bremena. Ministerstvu, ki hoče uresničiti besede presvitlega vladarja, ki je dejal: Naredite mir mej mojimi narodi, ne treba kovati političnega kapitala. Često in često je naš car dejal, da hoče združenje, pomirjenje svojih podložnih, torej za ministerstvo je kapital uže tu in to cesarjevo potovanje je sankcioniralo idejo sporazumljenja, sprave in enakopravnosti. Cesar dejal je na tem potovanju grofu Wolkensteinu: delati je treba na to, da se poišče bolj združenje kakor razdruženje in da zgubijo strankarski prepiri svojo odurno obliko. A čujmo, kaj piše „Journal des Débats“; on piše: „Za nastopa grofa Taaffeja bilo je Nj. veličanstvo za vrstjo v Galiciji, Češki, Moravski, Šleziji in Tirolski. On se trudi, na enak način Poljake, Nemce, Čehe zadovoljiti in naposled zadobi posredujoča, spravlja politika prvega ministra najvišje odobrenje.“

O govoru **Herbstovem** pred svojimi volilci v Tešinu in Bensenu govorijo zdaj tudi liberalni listi, a njihove misli in mnenja so jako različna. „Morgenpost“ in „Extrablatt“ se jako nezadovoljno izražata o tem govoru in slednji pravi, da je Herbstov govor le predavanje iz diarija državne zbornice in celó političen del da se glasi kakor prepis iz protokolov zborničnih. „N. W. Tgblt.“ meni, da je Herbst govoril le naravne in razumljive besede. „Vorstadt-Ztg.“ pravi, da je dr. Herbst pokazal pot, katerega mora hoditi ustavoverna stranka, da bode izpolnovala dolžnosti domovinske in ne izgubila nacionalnosti. „W. Allg. Ztg.“ pa porogljivo piše, da je bilo mej njegovimi poslušalci tudi nekaj turistov; dalje: Herbst nij govoril epohalnega govora, ki se je naznanil. Sploh pa nobeden list nij prav zadovoljen.

Na besede „Pest. Lloyd“ o anektiranji **Bosne** odgovarja oficijozen tednik: „Mi moramo čakati in k sreči tudi lahko čakamo. Nič nas ne sili h koraku, h kateremu nam bodo pozneji dogodjaji nedvomno dali opravičen povod, katerega pa brez takega povoda ne smemo storiti, če nečemo, da bi se nam očitale, da smo prelomili pogodbo.“ Sicer pa tudi „Pol. Corr.“ govori o bosenski upravi in jo zagovarja proti napadom ogerskih listov in dokazuje, da razmere v Bosni nijso tako črne, kakor jih slikajo nekateri listi.

Vnanje države.

Mej **črnogorskim** knezom in papežem so se vršili dogovori zaradi uravnave katoliške cerkve v Črnej gori. Posredovalec v tej zadevi je bil biskup Strossmayr. Črnogor-

šani z drugimi narodi celo drug narod, telesno prvotnemu nikakor ne slični postali, pa vendar je v mojej družbi magjarsk mladenič, kateri, ako bi se po laponsko preoblekel, bi popolnem za Laponca se kazati mogel; po videzu bi ga komaj kdo od njegovih severnih sorodnikov spoznal. Argumentum ad hominem. Finci, kolikor se nijso s Švedi in Rusi pomešali, tudi nikakor nijso lepi ljudje; da so pa Laponci mej vsemi sorodniki najgrši ostali, je pač njihovo revno življenje, in ker se noben drug narod ž njimi mešal nij in tudi ne bode, krivo; zdaj to ljudstvo zmirom bolj in bolj gine. —

Pač škoda, da naši ljubeznjivi Magjari nijso gori na severu pri svojih sorodnikih ostali ter tam vso svojo originalnost ohranili.

Dr. Ahasverus.

ski knez je dovolil vsem katolikom cerkveno svobodo in enakopravnost.

Bolgarska vlada se je izjavila, da je pri volji plačati Turčiji zaostali danj. Zato se bodo začela posvetovanja mej tema dvema državama o visokosti danja. Baje se je izrazila tudi Bolgarska, naj bi pri tem posvetovanju ne vmešavala se nobena tuja sila.

Vedno se še razpravlja zveza **Italije** z Avstrijo. „Riforma“ ve povedati, da je uže za gotovo skleneno, da obišče Humbert avstrijski cesarski dvor in to morda uže meseca oktobra. Ta list tudi želi, da bi laški kralj obiskal prej ali pozneje tudi nemškega cesarja, da bi se tako utrdila zveza mej Avstrijo, Italijo in Nemčijo.

Iz **Aten** se poroča, da v distriktu Arta preti agraren konflikt. Na posestvih bogatega grškega posestnika Karapanosa naseljeni kmetje se namreč ustavljajo dajati še dalje najemščino, češ, da jih je v prejšnjih časih Karapanos nezakonito pripravil ob posest. Grška vlada storiti hoče energične korake, da se neredom pride v okom; ukazala je namreč, da kmetje tako dolgo ne smejo žeti, dokler ne plačajo najemščine. Ta kmetjski upor se pripisuje agitaciji opozicijskih listov, ki so pred volitvami obetali kmetom, da bodo oproščeni najemščine, če volijo v zbornico njihove kandidate.

Francoski listi mnogo pišejo o zadnjem govoru Gambettinem v Belleville. Večina zmernih republikanskih listov odobruje ta govor, da celó listi, ki so bili Gambetti do zdaj sovražni, zahtevajo, naj prevzame silo. Posebno ostro pa obsojajo govor klerikalni listi, ker je zahteval Gambetta, naj se natanko spolnujejo konkordata določila in da naj se vstajni duhovniki kaznujejo po zelo ostrih zakonih Napoleonovih. — Povedali smo uže, da ta govor Gambettin v Nemcih nij prav prijetno odmeval, ker se govori o Elzasiji in Latingiji. „Nordd. Allg. Ztg.“ piše: „Mi obžalujemo, da Gambetta na odličnem in vplivnem mestu, ki ga zavzima v svojej domovini, ne pusti nobenega leta preteči, da bi v javnih govorih čute svojih rojakov proti Nemčiji ne vnel in zahteval status quo in ne kazal, da hoče, da ga imajo rojaki za moža, ki si je uresničenje francoske revanche-ideje postavil za življenja nalog.“ Dalje pripoveduje „N. A. Ztg.“ da je Nemčija le v posesti svojih dežel, katere jej je Ludovik XIV. in Napoleon I. s silo odvzel. Konečno pa pravi ta list: „Mi odkritosrčno želimo, da se naše prijazne razmere proti Franciji gojijo in utrdijo in zatorej bodemo vsakemu poskusu, ki bi jih hotel kot provizorične kazati, stopili nasproti, kakor zahteva naša dolžnost.“

V **Pomorskeji** se vedno še agituje proti židom in skoro nobeden dan ne preide, da bi se kje ne postopalo s silo proti njim. Kakor poroča „Nat. Ztg.“ hotel je glavni nasprotnik židom dr. Henrici sklicati zborovanje v Cezlinu, a bilo mu je prepovedano, ker so se bali, da bi udeleženci tega zborovanja ne napali židov. Razmere v Nemčiji torej nijso prav zelo ugodne.

V južnej **Afriki** baje prete Angležem zopet novi upori. V deželi Zulov zbral se je rod Umlandelov pod poveljništvom Sitimelasa in se utrdil v nekej vasi, zbralo se jih je okolo 3000 mož. Angleži gredo s 4000 možmi proti tej vasi. Če se upor razširi, imeli bodo Angleži mnogo dela, predno upognejo zopet vstajnike pod angleško poveljstvo.

Dopisi.

Iz Radovljice 16. avgusta. [Izvirni dopis.] (Županom.) Večkrat imam navado, da potujem nekoliko po Gorenjskem in o takih prilikah ogledam si poleg družega tudi pisarne naših županov. Z žalostjo moram obstati, da nijsem našel vsega v redu, vsega tako, kakor bi si želel. Mnogi župani dopisujejo še vedno nemški, da-si nemščino jako malo umejo, in nij se potem čuditi, če vidiš strašanske kozle. Kar umeti ne morem, zakaj ne bi županstvo brezniško in begunjsko dopisovalo ravno tako slovenski, kakor Lesce, Gorje, Mošnje itd. Ob-

javi sem uže jedenkrat na tem mestu certifikat, ki ga je pisalo županstvo blizu Radovljice, onkraj Save. Klasičen je bil, sila klasičen; in s takimi karikaturami bi lahko še postregel, a za zdaj naj opustim, ker se nadejam, da bodo župani naši vendar kodaj prišli do spoznanja, da je bolj pametno in častno zanje, če pišo v svojem jeziku pravilno in pošiljajo mej svet poštene certifikate, kakor pa, če jih stuhtajo v nemščini, ki jo umejo blizu toliko, kolikor kitajščine. Naši župani pa si s tem, da hoté govoriti pri vsakej priliki nemški, nikakor ne pridobivajo časti ni pri prostem ljudstvu ni pri pametnih gospodih v kancelijah. Naj vam povem, gorenjski vi župani! Jaz poznam moža, ki je pred nekaj časa županoval. Mož ta je v svojej preobilej slavohlepnosti hotel povsod „kaj veljati“ in zato je govoril le nemški — pa kako? Vsakdo se mu je smijal. Ko je „bistroumni“ ta župan prišel k okrajnemu glavarju nadlegovat ga z vprašanji o „cuştelengah“, obrnil mu je g. okrajni glava vselej hrbet in mu dejal, naj ž njim govori slovenski, če sploh hoče govoriti, nikdar pa naj več ne blodi v nemščini. Kaj ne da, župani, to je bil moder okrajni glavar — in županu se smejete, ker jo je dobil pod nos. Tako se zgodi tudi vam lahko, če se ne boste posluževali domačega jezika, katerega znate. In, ali ste res uže tako daleč prišli, da hočete zaničevati jezik, ki vas ga je učila vaša mati? Kaj porečete vi, če bodo na stara leta zaničevali vas vaši otroci? Jim boste smeli kaj očitati? Oni vam bodo odgovarjali: Starec, saj si delal tudi ti tako! Torej, možje gorenjski, pokažite, da so so mej vami rodili Preširni, Čopi, Župani! Bodite ponosni nánje, ponosni na svoj rod in na svoj materin jezik. Nadejam se, da, kadar zopet obiščem vaše pisarne, ne najdem nikjer več nemških spisov. Kdor se sam ne časti, časti vreden nij!

Iz goriške okolice 29. julija. [Izv. dop.*] (Narodne razmere na Goriškem in druge raznoterosti.) Odkar nij več našega očeta dr. Lavriča mej nami, so se pri nas narodne razmere zelo spremenile. Umrli Lavrič je žrtvoval telesne in duševne moči slovenskemu narodu, katerega je on neizrečeno ljubil. On je hodil od vasi do vasi po vsem Goriškem, z živo besedo poučevaje in vzbujaje zapuščeno ljudstvo, in kjer se mu je potrebno zdelo, ustanavljal je čitalnice ali druga jednaka društva, katera so bila središča narodnega življenja. Kakor je on deloval mej prostim narodom na deželi, ravno tako je tudi zbiral mladino srednjih šol okolo sebe ter jo vabil v slovenščini, posebno v govoru, in jej polagal na srce, naj bo pridna in značajna, ker samo od tacega, kateri je popolnem naobražen in zraven značajan, je moči pričakovati, da bode svojemu zapuščenemu narodu veren in koristen v dobrih in slabih časih. Ali našega blagega doktorja nij več mej nami in tako tudi nij več pravega narodnega življenja na Goriškem. — Imamo politično društvo „Sloga“. Ona postavlja kandidate za državni in deželni zbor, pa mestu da se volitve vrše po njenem nasvetu, se zgodi vselej ravno nasprotno. Tej neslogi so pa največ njeni udje sami krivi, ker hoče uže vsak nevednež zvonec nositi in prvo besedo imeti. Za narodno stvar društvo tako rekoč nič ne stori. Občni zbor se navadno vsako leto jedenkrat snide, da se udje vidijo in da volijo novi odbor. Meni se to društvo tako zdi, kakor polhi, kateri se vsako leto me-

* Z ozirom na poslednjo volitev za deželni zbor goriški nijsmo hoteli prej priobčiti tega dopisa. Ur.

seca junija pokažejo, da vidijo, ali bode kaj žira, in ako ga nij, se zopet povrnejo v svoje luknje do prihodnjega leta. Jaz bi svetoval, da bi to društvo popolnem prestalo in na njegovo mesto osnovalo se kako drugo, naj uže bode pod tem ali drugim imenom, samo da je delavno, ker na imenu nij nič ležeče *). Pri nas na Goriškem je to težavno, da nijmamo pravih mož, kateri bi na noge stopili in kaj storili, ker tisti, ki bi lahko kaj storili, so mlačni, ali pa se bojijo, da bi se ne zamerili laškej gospodi, posebno odkar je „kraški ljubimec“ v Trstu. Od gospoda dr. Tonklja pa vendar ne moremo zahtevati, da bi bil povsod, vrhu tega je pa on tako rekoč več ko pol leta na Dunaji, kjer nas tako možato zastopa, da moramo biti mi goriški Slovenci ponosni nanj. Mej mladimi juristi nijmamo ni jednega, kateri bi za narod kaj storil. Neki gospod je bil samo tako dolgo naroden in ud čitalnice, dokler je bil avskultant; čim je postal — nekaj več, se je precej iz čitalnice izbrisal in pristopil k velikogermanskemu društvu „Concordia“, izgovarjaje se, da nij častno biti pri narodnem slovenskem društvu, kadar je človek kaj bolj imenitnega. Tacih slučajev bi vam mogel naštet še mnogo, pa naj zadostuje za danes ta.

Kako se pri nas slovenščina čisla v obiteljskih krogih, v drugič kaj. Od kar zapoveduje v Trstu kraški častni občan g. de Pretis, dobivamo same trde Lahe za poštne uradnike. To je g. de Pretisova jednakopravnost! Našemu izvrstnemu gospodu dr. Tonklju gorko priporočamo, naj prosi gospoda trgovinskega ministra, da bi podučiti dal gospoda poštnega ravnatelja v Trstu, da so na Goriškem štiri petine Slovencev in samo jedna petina Lahov, in da odločno zahtevamo, da mora vsak poštni uradnik slovensko znati, ali pa — proč z njim brez pardona.

Predvčeranjim smo dobili prvo točo v Pevmi pri Gorici, kjer je naredila prilično veliko škodo. Bog nas obvaruj za naprej tega neprijatelja.

Iz Dobropolj 6. avgusta. [Izv. dop.] (Svarilo kmetovalcem.) Mej slovenskim narodom, zlasti mej prostim kmetijskim stanom, je bilo ukoreninjenih dosta praznih vraž in družih sličnih abotnostij, koje so imele zanj ne redkokrat prežalostne posledice. Dandenes smo v tej stvari vsaj toliko na boljem, da se vraže od dne do dne izmej slovenskega naroda iztrebljujejo, dočim se vender-le ne dá tajiti, da so izmej našega ljudstva popolnem s koreniko vred izruvane in uničene. Nekateri ljudje so se spametovali, da ne verujejo več onim praznim marnam, vedoči, kam bi je pripeljale take babjevnosti. Zopet se pa dobé ljudje, da rajši pošljejo po nevednega mazača, nego po veččega in izurjenega zdravnika, ako jim kaka žival oboli. Nekaj sličnega se je nedavno tu pripetilo. V nekej vasi te župnije pogine par goveje živine. Brez odloga pošlje hišni gospodar, boječ se še za ostalo živino, po nekega takega psevdodoktorja, da bi prišel ter obvaroval ostalo živino pred poginom. Omenjeni možicelj res pride. V hlev stopivši jame delati svoje čudne „čire čare“ ter mej zobmi mrmrati neumevne besede, da bi rešil živino pogina. Čujte in strmite, do kakega rezultata je ta mojster-skaza s svojo bistrumnostjo dospel! Izjavil se je, da tu živina le zaradi tega crka, ker je kak zavisten človek „zacopral“. Da bi pa svojo izjavo še bolje utemeljil, je neki rekel,

da je našel tanek trak okolo rogov bolnega živinčeta privezan, ki je segel do sosedove hiše, a te vezi razen njega samega nihče nij opazil. Tedaj je po trditvi tega mazača pošten in značajan kmetovalec svojemu sosedu ono nesrečo pouzročil, da mu je živina poginila. Kolika nezasišana budalost!

Kdo ne vé, koliko zlega se lahko izcimi iz takih vraž?! Kjer je poprej kraljeval ljubi in tihi mir in sloga, vrineta se zavist in prepir mej sosedu, da od tiste ure, kadar jim je ta ali on mazač lažnjivo resnico povedal, se sovražijo kot najhujši sovražniki, akopram so bili poprej si najdražji prijatelji.

Želeti bi bilo, da bi tudi sodna gospodstva ptičem, ki si na tak način svoje žepe polnijo z novci, drugače na prste stopila ter tako njihovemu ničvrednemu početju za vselej nit prestrigla. Vi pa, slovenski kmetovalci! ne pustite se v prihodnje begati od takih postopancev, ki se redé od vaših žuljev, a so vam le v vašo lastno pogubo. Išcite rajši svéta in pomoči pri večjih teoretično in praktično izkušenih zdravnikih, videli boste, da vam bodo vse drugače, nego babjeverski doktorji svetovali, kako se je vam obnašati pri bolnej živini.

Iz Trsta 15. avgusta. [Izv. dop.] (Koncert.) ki ga je priredilo „delavsko podporno društvo“ sinoči v dvorani pri „zelenem hribu“, izpal je pri vsem tem, da je bilo slabo vreme, sijajno. Izmej vplivnih prvakov so bili navzočni gospodje Nabergoj, Polič, Kalčič, Dolenec in dr. Govor g. podpredsednika Dolenca bil je primeren, jednat in navdušen. O začetku spominal se je presvitlega cesarja; s trikratnim gromovitim živio! je odgovorilo občinstvo in godba je zaigrala carsko himno, katero je vse stojé, gologlavo poslušalo. Govornik razlagal je potem pomen društva. V srednjem veku, je dejal, zatiralo je ljudi plemstvo, zdaj jih zatira kapital; temu se ustavljajo različna društva. Delavsko društvo je podporno, za podporo v bolezni in revii. Naposled je razvil g. govornik novo društveno zastavo. Pevcev je bilo nad 50; tihota je nastala, ko pevovodja dvigne paličico — godba zaigra in čarobni glasovi se razlegajo. Pesen „Kdo je mar“ naredila je velik vtis na poslušalce, glasovi so bili ubrani in glasba je spremljala dobro. Gromovitega ploskanja nij bil konec, dokler se pesen nij ponovila. „Medeo“ je deklamovala ljubeznjiva gospodičina J. Hakeljeva; vse občinstvo je pazljivo poslušalo in burno pohvalilo deklamovalko, katera se je še jedenkrat prikazati morala. Mešani zbor, ženske in moški, pel je potem „Oblakom“ izbornu. Tuji gostje so občudovali mlade gospodičine in sploh priznavali, da „delavsko društvo“ v Trstu kaj takega prirediti more in po tem potu goji narodno omiko. S „Cigani“, katere je potem zbor pel, dosegel se je vrhunec zadovoljnosti pri obilnem občinstvu. Da se je pevski oddelek izpeljal tako izvrstno, to je zasluga neutrudnega pevovodja g. Bartlja. Srečkanje dobitkov zaključilo je prvi del sporeda. Drugi del — ples — ugajal je posebno mladini; v hipu vrtilo se je stotero lahnih nožic po parketih dvorane, dokler nij godba odšla. „Delavsko podporno društvo“ pokazalo je, da more osnovati lepe zabave s svojimi močmi, bodi si pevskimi ali dramatičnimi. Marsikateri Savel je postal Pavel v nedeljo večer. Naj občinstvo sodi, je-li „delavsko podporno društvo“ ognjišče slovenske omike za delavca v Trstu ali ne?

Z Dunaja 16. avgusta. [Izv. dopis.] (Nekaj črtic o Rizziji.) V predzadnjem „Zvonu“ omenja učeni in duhoviti kritik g. Lev-

stik govoreč o vrednosti Jul. pl. Kleinmayerjeve zgodovine slovenskega slovstva nemškega pesnika Rizzija. Dovolite, da objavim o Rizzijevem življenji nekaj črtic. Kot 12 leten deček prišel je Rizzi l. 1828. iz Kotoč (Kötschach) na Koroškem v Ljubljano, kjer je učil se do l. 1836. V Ljubljani se je Rizzi učil tudi slovenski ter poznal Preširna osobno. Kot mladenič se je Rizzi z našim pesnikom sprijateljil. Rizzi je v nemškem jeziku pesni zlagal, tudi je več Preširnovih pesnij preložil na nemški jezik n. pr. „Moč spomina“ — „Die Macht der Erinnerung“, „Mornar“ — „Der Seemann“, ki sta natisnena v časopisu „Illyrisches Blatt“ br. 9. in 20. iz leta 1844. Pisal je Rizzi tudi prav dobro kritiko o Preširnovih poezijah, ki je bila priobčena v „Deutsche Monatschrift“, katero je Rizzi sam izdajal v Beljaku l. 1849. Rizzi je umrl l. 1856. kot urednik „Klagenfurter Zeitung“. On je bil rojen Nemec, a nij trobil v ultra-tevtonski rog, temveč bil vnet za slogo mej Nemci in Slovenci. Znanemu boritelju za slovenskega naroda pravice na Koroškem g. Andreju Einšpielerju bil je Rizzi osoben prijatelj. Rizzi je bil nečak ljubljanskega župana Hradeckega, o katerem pisal je dr. J. Bleiweis l. 1846. Životopis. Dunajski „Grillparzerverein“ izdal bode vsa Rizzijeva dela ter mu postavil spomeniško pločo na Metznerjevej hiši v Celovci (stari trg 443.)

Domače stvari.

— (Cesarjev rojstni dan) se je v Ljubljani obhajal po običajno svečanem načinu. Uže v sredo zvečer je vzlic deževnemu vremenu vojaška godba pešpolka Velicega kneza Mihajla šte. 26 svirala po mestnih ulicah in se na potu ustavila pred stanovanjem g. deželnega predsednika in g. knezoškofa. Včeraj sta grom topov z grada in vojaške godbe budnica na vse zgodaj oznanjala praznik, ki ga radostnim srcem slavi vsa Avstrija. V stolnej cerkvi je ob 10. uri pel veliko mašo milostivi knezoškof g. dr. Janez Zl. Pogačar; udeležile so se cerkvenega opravila vse civilne oblasti s prečastitim deželnim predsednikom Winklerjem na čelu. Tukajšnje vojništvo pa je imelo ob 8. uri zjutraj mašo na kongresnem trgu; zastopani so bili vojaci vseh vrst, kar se jih zdaj nahaja v Ljubljani; šator z altarjem je bil kakor po navadi sredi Zvezde postavljen in lepo zastavami in vojaškimi emblemi ozaljšan. Vreme je bilo zjutraj jako prijazno in vsled tega zvezda polna gledalcev. Popoldne so se vsi častniki sešli pri slavnostnem banketu v velikej kazinskej dvorani. Napitnico presvitlemu cesarju je spremljalo gromenje topov na gradu, kjer se je streljalo tudi mej mašama.

— (Prečastiti g. deželni predsednik Winkler) je o povodu včerajšnjega cesarjevega rojstvenega dne daroval sto goldinarjev ljubljanskim revežem, petdeset goldinarjev Ližbetinej otroškej bolnici in petdeset goldinarjev zavodu za varovanje malih otročičev.

— (Ljubljanski mestni odbor) ima drevi ob 5. uri sejo, v katerej poleg poročil združenega personalnega in finančnega odseka o prošnji Lavrinove udove zaradi miloščine in o prošnjah vseh mestnih služabnikov zaradi petletnic, pa mimo raznih poročil šolskega odseka prideta na vrsto tudi poročila združenega finančnega in gradjevnega odseka glede gradnje kosarne za konjico in glede odškodnine, ki jo ima mesto plačati škofiji za podrta gospodarska poslopja tik stolne cerkve sv. Nikolaja.

*) Po naših mislih niti novega društva treba nij, saj družabniki bodo vedno — tisti. Naj le zdanje društvo stori svojo dolžnost. Ur.

— (Zlato mašo) je minoli ponedeljek prav na tistem bral v tukajšnji stolnici cerkvi čestitljivi gosp. kanonik Jurij Volc, rojen na Kranjski gori v 5. dan aprila 1805. leta.

— (Vesteneckova kazinska afëra) se bode danes dopoldne ob 9. uri obravnavala pri deželni sodnici.

— (Povodenj na ljubljanskem močvirju.) Tridnevni, skoraj neprestani dež poplavlja vse ljubljansko močvirje. Voda teče po cestah in v hiše, tako pri Matevžetu, pri Lipah in na mnogih drugih krajih. Poljski pridelki: krompir, ajda, repa in korenje so popolnoma uničeni. Tisto, česar voda ni odnesla, zasulo je blato, katero je voda prinašala, tako da ne bodo močvirski prebivalci imeli kaj žeti ali kopati. Boda torej zopet velika. Tudi logaška in planinska dolina je neki popolnoma poplavljen.

— (Kranjske prazgodovinske najdbe.) Pri solnogradskem shodu avstrijskih antropologov, katerega se je udeležil tudi g. državni poslanec knez Windischgrätz, je v pričo svetlega cesarjeviča nadvojvode Rudolfa o prazgodovinskih najdbah na Vačah predaval g. baron Sacken. Knez Windischgrätz, na čegar troške so se prekopavale gomile na Vačah, je zberu razkazoval nekaj posebno znamenitih izkopanih stvari.

— (Ces. kr. kranjska kmetijska družba) bode iz državne subvencije, ki jo je za letošnje leto prejela od sl. ministerstva kmetijstva, podelila nekoliko podpore tudi za napravo in vzdrževanje šolskih vrtov pri ljudskih šolah in pa za povzdigo in zboljšanje domače ovčje reje.

1. Za napravo in vzdrževanje šolskih vrtov (drevesnic) bode dala krajnim šolskim svetom majhne zneske v denarji in darovala cepljena drevesca in cepiče, in to pred vsem takim šolam, katere nimajo še vrta, pa dokažejo, da so že v posesti za vrt dobro pripravnega zemljišča in da se krajni šolski svet v svoji dotični prošnji izrečno zaveže, da bode nemudoma za šolske namene pripraven vrt napravljen ter ga za zmirom šoli kot učni pripomoček ohranil.

2. Za zboljšanje domače ovčje reje bode družba kmetijska nakupila nekoliko ovnov lepega ukviškega plemena na Koroškem in jih brezplačno darovala takim gospodarjem, ki v svoji po županstvu in župniku potrjeni prošnji dokažejo, da a) že več let in precejšnje število redijo, b) da je njihov kraj za ovčjo rejo posebno ugoden, in c) da jih je volja, dobljenega ovna, kolikor umna živinoreja dopušča, svojim sosedom za plemo prepuščati.

Prošnje za podporo šolskih vrtov in za ovne se imajo pisмено najzadnji čas do sv. Mihela vložiti glavnemu odboru c. kr. kranjske kmetijske družbe v Ljubljani. Ker so pa predstojniki podružnic kmetijskih v posameznih okrajih po deželi poverjeniki glavnemu odboru, zato je treba, da resnico odboru vložene prošnje potrdi tudi predstojnik dotične kmetijske podružnice.

Razne vesti.

* (Trinajst oseb je strela zadela) v soboto zvečer pri Korneuburgu. V tem mestu so namreč delali kasarno; ker pa se je bližala nevihta, bežali so delavci v klet, drugi pa pod glavni portal, v čegar bližini so bili nakopičeni traversi. Najedenkrat se zabliška, čuje se bolesten krik; strela udarila je v delavce, ki so iskali pod portalom zavetja, trinajst oseb. Dva delavca sta bila takoj mrtva, najjst pa so jih rešili smrti, prišli so zopet k zavesti.

* (Vožnja po zraku iz Amerike v Evropo.) V Novem Jorku se je ustanovila družba in že precej novcev nabrala, da se napravi zračna ladija, s katero se spusti prof. A. King po zraku iz Amerike v Evropo. Družba trdno veruje, da se ta vožnja posreči.

Poslano.

V „Novicah“ berem, da mislijo nekateri gospodje iz Novega mesta in iz Krškega ogledati si vinograde na Bizeljskem, ki so od trsne uši okuženi. Meni se tako početje prav nepotrebno zdi, ker se je bati, da baš ti gospodje ta nevarni mrčes bode si na obvalu, bode si na druge obleke zatrosijo v naše dozdale zdrave vinograde. Trsna uš se s prostim očesom ne vidi in lahko je na stotine in tisoči sedi na obvalu in na obleki, a nikdo je ne zapazi. Najneugodnejši čas za tako obiskovanje pa je mesec avgust, kadar je na milijone frfolečih, letečih uši v zraku taci vinogradov. Vlada bi morala strogo prepovedati, da nihče ne hodi v okužene vinograde razen delavcev, ki imajo v njih opravila. Čemu tako ogledovanje iz zgolj radovednosti? Odbor proti razširjanju trsne uši utegne na ta način nam sam zanesti to strašno trsno bolezen na Dolenjsko.

Vinogradnik na Dolenjskem.

Dunajska borza 18. avgusta.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	70	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	70	"
Zlata renta	94	"	25	"
1860 drž. posojilo	131	"	75	"
Akcije narodne banke	836	"	—	"
Kreditne akcije	364	"	—	"
London	117	"	55	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	34	"
C. kr. cekini	5	"	56	"
Državne marke	57	"	30	"

Lepo stanovanje

s 6 sobami, s kuhinjo in hramom v prvem nadstropju v hiši št. 4, Gruberjeve ulice, Karlovske predmestje, v Ljubljani, se odda od sv. Mihela t. l. naprej. — Jedno stanovanje je za 200 gld., drugo pa za 100 gld. (468—1)

Kopači, odpravljači in snažiči,

kateri imajo dobra spričevala, dobodo takoj delo v Rihardu viteza Dražaja rudokopu, imenovanem „Seegraben“ pri Ljubni (Leoben) na Štirske. (459—3)

Kdor hoče (389—14)

slabe zobe

ohraniti, izpale nadomestiti z umetelnimi, dobi sovet in pomoč pri Ehrwerthu, zdravniku za zobe, gospodarska ulica št. 1.

Tuji.

17. avgusta:

Evropa: Essinger iz Monakovega. — Lederer iz Pole. — Minasch iz Reke. — Persoglia iz Trsta. — Fränkel z Nürnberga. Pri Stonu: Zenari, Boza iz Trsta. — Berghofer iz Pole. — Brunner iz Novega mesta. — Mesar iz Boh. Bistrice. — Svoboda, Wieser z Dunaja.

2000 gld.

leško na leto zaslužijo gostilničarji in kupčevalci. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: F. Schlosser, Trst. (419—23)

„VALVAZOR“

še nevezan, prodá se za znižano ceno. — Natančneje se zvé pri opravištvu „Slovenskega Naroda“.

Cené ure!

Po poštnem povzetju pošiljam in če poslatev ni dovoljna, dam denar nazaj. Vsako naročilo je torej neriskirano.

1 oylinder-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 12 — zdaj gld. 5.25.

1 anore-uro od srebrnega nikla z verižico; prej gld. 10 — zdaj gld. 7.25.

1 srebrno patent-anore-uro prej gld. 25 — zdaj gld. 11.25.

1 srebrno remontoir-uro-Washington z verižico; prej gld. 30 — zdaj gld. 15.

Zlate ure za gospe; prej gld. 40 — zdaj gld. 20.

Zlate remontoirs; prej gld. 100 — zdaj gld. 40.

Jamci se za 5 let.

Ph. Fromm,

Uhrenfabrikant, Rothenurmstrasse gegenüber der (429 4) Wollzeile, Wien.

NAJBOLJŠI

PAPIR ZA CIGARETE

JE

LE HOUBLON

FRANZOSKI IZDELEK.

!! SVARI SE !!

PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje LE HOUBLON in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley Henry

Proprietas du Brevet.

CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.

(153—10)

Bergerjevo medicinično mjilo iz smole (Theerseife),

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim vspehom zoper

izpuščaje na životu vsake vrste,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — Bergerjevo mjilo iz smole ima 40% koncent. smole iz lesa ter se stvarno od vsega drugega mjila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se prekanjenju izogne, zahtevaj naj se odločno Bergerjevo mjilo iz smole ter naj se pazi na znano varstveno marko.

Kot milejšje mjilo od smole za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper izpuščaje na glavi in koži otrok in kot nepresezno kosmetično mjilo za umivanje in kopanje pri vsakdanjej rabi služi

Bergerjevo glicerín-mjilo od smole,

imejoče 35% glicerina ter fino diši.

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar G. HELL v OPAVI.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. Glavne zaloge pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. V Kočevju J. Braune. V Krškem J. Bomeker. V Idriji J. Warte. V Kranju K. Šavnik. V Litiji Jos. Beneš. V Novem mestu D. Rizzoli. V Radovljici A. Roblek. V Vipavi A. Konečny. (22—15)